

Η Όθρυς, ένα πετρώδες αλλά και δασωμένο βουνό βρίσκεται στο κέντρο της ελληνικής επικράτειας. Περισσότερο γνωστή έγινε μετά τη συντριβή του στρατιωτικού αεροπλάνου το Φεβρουαρίου του 1991. Μια από τις ωραιότερες πεζοπορίες που μπορούν να γίνουν στην Όθρυ αρχίζει από το Χαρχαλόρεμα της βόρειας πλευρά του, διασχίζει μια πανέμορφη χαράδρα, περνάει από το Καταφύγιο του Πετροκάναλου και καταλήγει στη Νεροσπηλιά, πριν ν' ανηφορίσει για την κορυφή του Πήλιουρα. Η Νεροσπηλιά, θαύμα και μνημείο της φύσης έχει μήκος 1.400 μέτρων.

Πήλιουρας

Χειμωνιάτικη ανάβαση στην Όθρυ

Από το Χαρχαλόρεμα ως τη Νεροσπηλιά και την κορυφή του Πήλιουρα

ΚΕΙΜΕΝΟ:
Κυριάκος Παπαγεωργίου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ:
Άννα Καλαϊτζή

Η Όθρυς (και Όρθρυς), ένα πανέμορφο, αρκετά δασωμένο βουνό, είναι λίγο πολύ άγνωστη στον περισσότερο κόσμο, παρότι σκίζεται έως τα κορφοβούνια της από δασικούς δρόμους που ανοίγει αμπάριζα η μπουλντόζα της ορεινής «εξυγίανσης». Η ασφαλιτοστρωση, βέβαια, μέχρι το Τσατάλι έγινε για να διευκολυνθούν οι προσκυνητές του μνημείου το οποίο στήθηκε μετά το τραγικό δυστύχημα της πρόσκρουσης του C-130 σε λόφο της Όθρυς στις 5 Φεβρουαρίου του 1991. Το δυστύχημα εκείνο μένει ακόμα νωπό στη μνήμη πολλών από εμάς που ζήσαμε το φριχτό μαρτύριο της προσπάθειας εντοπισμού του.

Θυμάμαι ότι είχα ανεβεί με μια εθελοντική ομάδα από τον Βόλο και ψάχναμε σε λάθος κατεύθυνση, κινούμενοι από την εμμονή ότι το αεροπλάνο θα έπρεπε να βρήκε σε απότομη έξαρση του εδάφους, καθώς πιστεύαμε ότι ήταν αδύνατο να είχε προσκρούσει σε ομαλή πλαγιά. Κι όμως συνέβη ακριβώς αυτό, γιατί το αεροπλάνο αποδείχτηκε ότι έχασε τον προσανατολισμό του από ανθρώπινο λάθος ανεξάρτητα

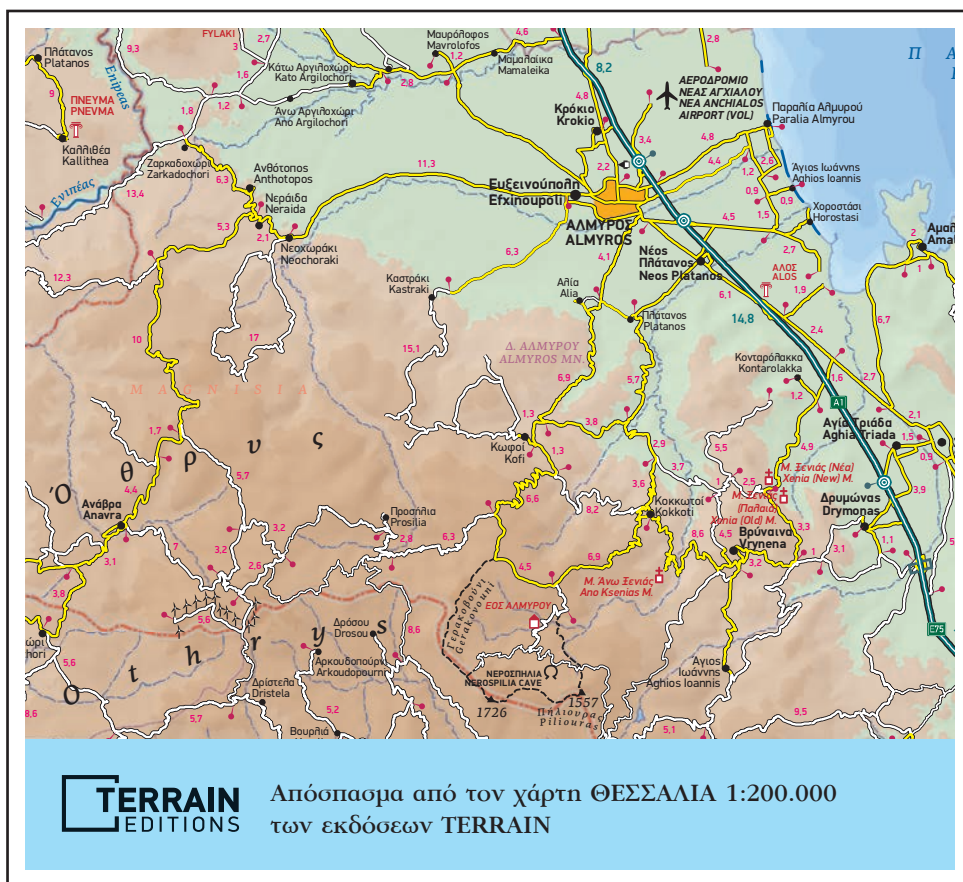

Το καταφύγιο του
Πετροκάναλου
και η πηγή του.

από τα ακραία καιρικά φαινόμενα που επικρατούσαν σε όλη την περιοχή της Όθρυς, την πυκνή, δηλαδή, ομίχλη.

Αλλά η ασφαλτόστρωση ως το μνημείο που στήθηκε αργότερα, και η οποία, βέβαια, επεκτάθηκε σε όλον τον ορεινό όγκο Κωφών–Κοκκωτών, έφερε και τον «πολιτισμό» των καταπατητών, που με το δικαίωμα του επισκέπτη ξεχέρωσαν θαμνότοπους, δασικές και λιβαδωτές εκτάσεις, για να χτίσουν τις μικρές τους επαύλεις με ό,τι ασχημότερο διαθέτει η ορεινή οικοδόμηση. Κάθε φορά που ανεβαίνω σε αυτό το υπέροχο, εντυπωσιακό βουνό, πριν φτάσω στο σημείο απ' όπου θ' αρχίσω την οδοιπορία μου, περνάω από φάσεις μελαγχολίας και θλίψης γι' αυτά που βλέπουν τα μάτια μου, τις ασχήμιες που συνωθούνται στο γόνιμο τοπίο, αυτές που σκιαγραφεί το αδέξιο και παμφάγο χέρι του νεοέλληνα.

Φέτος όμως, παραπήγε το πράμα. Οι αρμόδιες Αρχές του Νομού Μαγνησίας και του Δήμου Αλμυρού, δυστυχώς, κλείνουν αυτιά και μάτια σε ό,τι έχει να κάνει με τον αυθαίρετο οικιστικό ιστό που αγκαλιάζει, αν δεν πνίγει, το θαλερό τοπίο. Θέλω να πιστεύω, για να μην πω ότι είμαι βέβαιος, πως σε αυτό το αλισβερσί των οικοδομικών αναπλάσεων είναι αντίθετος ο πολύ αξιόλογος Ελληνικός Ορειβατικός Σύλλογος Αλμυρού, που εδώ και πολλά χρόνια επιδεικνύει σημαντικό έργο ανάπλασης, καθαρισμού, συντήρησης και δημιουργίας μονοπατιών και τοποθέτησης πινακίδων. Ενέργειες και πρωτοβουλίες που, αν μη τι άλλο, δείχνουν ορειβατικό πολιτισμό, εμπειρία, γνώση, μα και αγάπη για το βουνό. Τη μέρα τ' Αϊ-Γιαννίου φέτος αποφασίσαμε να δρομεύσουμε στα ορεινά λιβάδια της Όθρυς από τα μαγνησιώτικα πρηνή και όχι τα φθιτωτικά. Να επαναλάβω ότι μια από τις

ωραιότερες πεζοπορίες στην Όθρυ αρχίζει λίγο πριν από το Χαρχαλόρεμα, και ειδικότερα από το σημείο όπου σήμερα υπάρχει άσφαλτος στη θέση Κούλια, περνάει από το καταφύγιο του Πετροκάνου και καταλήγει, αφού ανηφορίσει μέσ' από δάση ελάτης, έξω από τη Νεροσπηλιά, στα ωραία πετρωτά και στις δύο κορφές του Πήλιουρα. Είναι αλήθεια ότι πολλοί Αλμυριώτες και γυροχωριανοί προτιμούν ν' ανεβαίνουν με τα τετρακίνητά τους ως τις ψηλές ραχούλες και τα δασίσκια ρέματα, για ν' απολύσουν ετούτα τα τοπία. Αυτό από μια μεριά είναι όμορφο, καθώς βλέπεις συντροφίες να γλεντούν και να λουλουδίζουν σε όλα τα πλάγια του ανθισμένου βουνού. Όμως, πολλοί από αυτούς τους ανθρώπους που κατακλύζουν τα σκιερά λαγκάδια και τους υποορόφους των φυλλοβόλων δυναμιτίζουν με τις μουσικές επιλογές τους την ευφωνία του τόπου.

Ανηφορίζοντας από την χαράδρα του Χαρχαλορέματος προς την Νεροσπηλιά συναντάμε παρθένο δάσος με εντυπωσιακά έλατα.

6 του Γενάρη, λοιπόν, και από τους Κωφούς κινηθήκαμε προς τη θέση Κούλια, απ' όπου ξεκινάει δευτερεύουσα οδική αρτηρία με προορισμό το Πετροκάναλο του Χαρχαλορέματος. Από το σημείο αυτό υπάρχει οδοιπορική σήμανση για το Πετροκάναλο και το Χαρχαλόρεμα, αλλά εμείς ακολουθήσαμε το χωμάτινο δρομάκι και ύστερα από πεντακόσια μέτρα διασχίσαμε τον πρόχειρο καταυλισμό με τα αυθαίρετα στην περιοχή της Δραμπάλας. Έπειτα, βγήκαμε οριστικά από τον ασφυκτικό οικιστικό κλοιό και αναπνέαμε πια τον αέρα του βουνού και του δάσους.

Ολοένα και χάνουμε ύψος μπαίνοντας σε πυκνό δασικό τοπίο που θα μας βγάλει, ύστερα από ένα εικοσάλεπτο, στον πάτο της χαράδρας. Εκεί, ξαφνικά όλα ηρεμούν. Το βουνό βρίσκει την ταυτότητά του, το δάσος ανασαίνει και τα πουλιά θυμούνται τη μελωδική τους καταγωγή. Ο δρόμος στενεύει και η δροσιά περισσεύει. Κατηφορίζουμε τον δασικό χωματόδρομο και λίγο πριν κατεβούμε στη ρεματιά, όπου κυλάει γάργαρο νεράκι, συναντούμε ωραία πηγή με πέτρινη κρήνη

Τα πολύ όμορφα λιβάδια του Πάλιουρα ανοίγουν τον ορίζοντα για την κορυφή Γερακοβούνι.

και κρυστάλλινο νερό. Σαν πέφτουμε στη χαράδρα, ακούμε φωνές και πανηγύρια. Πράγματι, μια συντροφιά έχει κατασκηνώσει στη μοναδικής ομορφιάς ξύλινη εξέδρα που ενώνει παράπλευρο ρέμα και που δεν ξέρω ποιος την έχει στήσει κάτω από τα έλατα. Χαλάλι τους. Λίγο πιο κάτω και δεξιά, σε πλάτωμα πάνω από τη χαράδρα, βρίσκεται το μικρό καταφύγιο για ώρα ανάγκης του ορειβατικού συλλόγου του Αλμυρού. Το μικρό πράσινο σπιτάκι μέσα στο δάσος δένει απόλυτα με τη γλυκύτατη ρεματιά και το καταπράσινο περιβάλλον και ομορφαίνει τον χώρο.

Φτάνουμε στον πάτο της χαράδρας. Από εδώ αρχίζει η πανώρια διαδρομή. Κάτω από βαθιές σκιές ανηφορίζουμε. Κάνει αρκετά καγκέλια ο δρόμος, αλλά τούτο δω το πέραςμα είναι από τα συναρπαστικότερα της Όθρυς. Σε μισή ώρα βγαίνουμε σε γυμνό τοπίο. Κόβονται μαχαίρι τα έλατα κι εμφανίζονται τα βοοειδή. Οι πλαγιές των ψηλωμάτων πρασινίζουν μ' ένα λαδένιο υπόβαθρο – από τα ωραιότερα της περιοχής. Ευθυγραμμιζόμαστε με τον δρόμο, που έχει πάρει ανατολική κατεύθυνση και διασταυρωνόμαστε με πελώρια μαστοφόρα που μουκανίζουν ασταμάτητα. Ύστερα φτάνουμε σε μια παράκαμψη. Ο νότιος δρόμος ανηφορίζει για το Γκιόζι (1.726 μ.), την ψηλότερη κορυφή της Όθρυς, κι ο άλλος συνεχίζει ανατολικότερα και φτάνει, αφού περάσει μια πηγή, σε ένα χαρακτηριστικό ζωνάρι, το διασχίζει και οδηγεί στη Νεροσπηλιά. Από εκεί η είσοδος

Η Νεροσπηλιά ένα εντυπωσιακό φυσικό κοίλωμα που κατά τους χειμερινούς μήνες αναβλύζει άφθονο νερό.

της σπηλιάς βρίσκεται σε απόσταση εβδομήντα μέτρων, ενώ από τη στροφή της Κούλιας (χωματόδρομος) ως εδώ είναι επτά χιλιόμετρα. Ανεβαίνουμε μέσ' από ογκώδη κοτρώνια και λιθόβραχους, κεφαλάρια πηγών και διάφορα γεώφυτα, παρέα μ' ένα λάστιχο που μαστεύει νερό απ' το βάθος της σπηλιάς, σημαντική ποσότητα του οποίου φεύγει ελεύθερα πλάι μας. Αποφασίζουμε να μπούμε στη σπηλιά ακροπατώντας, για να μην πέσουμε στο ρέμα της. Βυθιζόμαστε στο σπήλαιο αρκετά, με σύνεργα και φωτισμούς, πάντα δίπλα στο ροϊκό νήμα του νερού. Η ομορφιά του είναι

αξεπέραστη και η δροσιά του επίσης. Η Νεροσπηλιά είναι ένα οριζόντιο σπήλαιο και το μεγαλύτερο σε μήκος (1.400 μ.), από όσα είναι γνωστά, στον Νομό Μαγνησίας. Διατρέχεται από υπόγειο ποταμό, που καταλήγει σε έξοδο ωοειδή. Βρίσκεται σε υψόμετρο 1.220 μ., ακριβώς κάτω από το επίπεδο της κορυφής του Πήλιουρα, κοντά στην άκρη του, που στην ορειβατική γλώσσα αποκαλείται Μέγας Λάκκος. Είναι δυνατή η προώθηση στα βάθη της σπηλιάς, αρκεί το νερό που κυλάει να μην είναι σε μεγάλη ποσότητα. Το εσωτερικό σαγηνεύει με την υποβλητική του ατμόσφαιρα, αλλά και ο

εξωτερικός περιβάλλοντας χώρος, με την άγρια φυσική ομορφιά του, καθλώνει το βλέμμα παρατείνοντας την παραμονή και την απόλαυση. Η είσοδος της βρίσκεται στη βάση μιας ορθοπλαγιάς με αρκετό ύψος. Καθώς το νερό ρέει από το έμπα της σπηλιάς, έχει δημιουργηθεί ένας μεγάλος καταρράκτης που τα νερά του καταλήγουν στο φαράγγι της Νεροσπηλιάς.

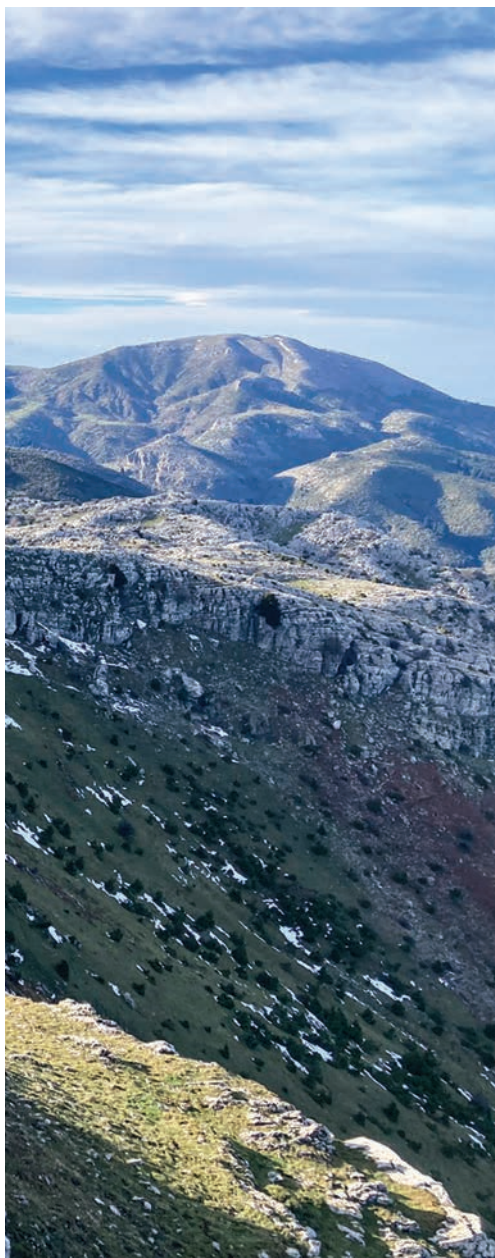
Αφού ικανοποιήσουμε τα σπηλαιολογικά μας πάθη, βγαίνουμε στο φως και επιστρέφουμε στο ζωνάρι του βουνού, απ' όπου παίρνουμε την ανηφοριά βαδίζοντας, με οδηγό τη σήμανση που υπάρχει για τα πρώτα 150

μέτρα, επάνω σε ένα βοϊδόστρατο. Η μέρα είναι φεγγερή, ως χειμερινό θάμα, και μας σιγοντάρει στο ανέβασμα. Ύστερα από μισή ώρα ανήφορο, αφήνουμε τα τρυφερά λιβάδια στα πρηνή και μπαίνουμε σε ένα πετρώδες, πολύ άγονο τοπίο, που βέβαια την άνοιξη είναι η αυτοκρατορία των αγριολούλουδων και του σιδερίτη (τσαγιού), και το βλέμμα συναντάει τον παράδεισο – τόσο κοντά στην κόλαση του ανθρώπου μα τόσο μακριά από αυτήν. Μέσα σε βράχινες κόκες και χούφτες οι απίστευτες ποικιλίες και οι συνδυασμοί των αγριολούλουδων, από κρίνα και κρόκους μέχρι ορχεοειδή, πυρπολούν το βλέμμα κι

Οι χαρακτηριστικές
Δολίνες του Πήλιουρα
από το πλάτωμα της
κορυφής.

ανορθώνουν εξάισιο ανάστημα στον ήλιο.
Όμως εκείνο που εντυπωσιάζει πια είναι
οι αλλεπάλληλες μικρές δολίνες, βαθιά
ρήγματα στη γη, διαβρωμένα από το νερό,
που διακόπτουν την πορεία μας προς
την κορφή του Πήλιουρα – μάλλον, την
πλατειάζουν. Παρότι φαίνεται πια καθαρά
η πλατιά θεωρία της κορυφογραμμής, οι

παρακάμψεις κι οι ελιγμοί που πρέπει να κάνουμε πολλαπλασιάζουν τον χρόνο μας. Όμως η αίσθηση της ορεινής διαδρομής σε όλη αυτήν την πορεία απογειώνει την ψυχική μας ευφορία, την κορυφώνει –όπως λένε οι ορειβάτες– και σε μισή ώρα μας προσγειώνει στην κορφή του Πήλιουρα (1.557 μ.), τέταρτη κατά σειρά ύψους κορφή της Όθρυος.

Από δω πάνω η θέα είναι συγκλονιστική. Ολόκληρος ο Παγασπητικός από τη μια μεριά και ο βόρειος Ευβοϊκός από την άλλη. Μα κι όλος ο Μαλιακός, που δείχνει την πλατιά λεκάνη του. Η Βρύναϊνα κι η Σούρπη απλώνονται στα πόδια μας, η Αιδηψός επίσης, ο Άγιος Κωνσταντίνος, τα Καμένα Βούρλα, αλλά κι οι κορυφές όλων

Πανόραμα των λόφων της Θεσσαλικής Λεκάνης από την κορυφή του Πήλιουρα.

των ρουμελιώτικων βουνών, από την Οίτη ως την Γκιώνα και τον Παρνασσό. Όμως η πιο γραφική άποψη είναι το στενό της Εύβοιας, στο ύψος της Λιχάδας, με τα χυτά καταπράσινα πευκοδάση. Ωραία θέα στη Νέα Αγχίαλο και στον Βόλο, αλλά και σε όλα τα λαμπυρίζοντα κεράκια του Πηλίου. Δυτικά αναπτύσσεται το Γκιδόζι, ενώ παρεμβάλλεται και μια δευτερεύουσα ογκώδης βραχοσειρά, το Σκουμπουρδί (1.630 μ.), χώρια που στο φως της αντηλιάς κάτω από την πετροπλαγιά του Γερακοβουνιού χύνεται μια όμορφη, βαθιά κοιλαδωτή λεκάνη, ο Μέγας Λάκκος. Σε πρώτο πλάνο, από κάτω μας, χρυσοφέγγουν τα βραχώδη πρηνή πλάι στα κράσπεδα του ελατόδασους.

Ολόκληρη αυτή η οροσειρά αποκαλείται Γερακοβούνι και αποτελεί την ανατολική Όθρυ, που είναι πιο συνεπτυγμένη, ενώ

η δυτική, τα βουνά της Γκούρας, πιο απρόσιτη, πολυσιδηής, διαμελισμένη αλλά και πολυκόρυφη, κατεβαίνει προς την Ανάβρα και το Νεοχώρι, το Λογγίτσι και τη Νεράιδα της Φθιώτιδας. Εδώ το πέτρωμα που κυριαρχεί είναι ο φλύσχης, ενώ απουσιάζει ο ασβεστόλιθος, σε αντίθεση με το Γερακοβούνι. Γενικά η Όθρυς αποτελεί ένα γεωλογικό «μουσείο» με ιδιαίτερο ενδιαφέρον κατέχοντας ποικιλία πετρωμάτων, από οφιόλιθους και σιδηροπυρίτες έως χρωμίτες. Εδώ βρίσκεται και ο κύριος υδροκρίτη των ποταμών Σπερχειού και Πηνειού. Δυτική και ανατολική Όθρυ χωρίζονται από ένα διάσελο κοντά στην ωραία περιοχή των Προσήμελων, όπου σχηματίζονται δύο μεγάλες απορροές, ρέματα δηλαδή, το Σκληρομέλισσο, από τη μεριά της Στυλίδας, και το ρέμα της Κακιάς Σκάλας, από τη μεριά του Αλμυρού.

Αυτό το διάσελο συγκροτεί τη ραχοκοκαλιά της Όθρυς και των δύο ξεχωριστών αναπτυγμάτων, που στην ορειβατική γλώσσα καλούνται αποσχίσματα. Το σύρραχο του Πήλιουρα είναι μια ονειρική απλωσιά στο τρυφερό δέρμα της χλόης και της κραταιής βασιλείας των αγριολούλουδων. Είναι απεριγράφοτο αυτό που εκπέμπει η απογεματική πλαϊνή φωτοχυσία έτσι όπως συναρμολογεί με τους γκρεμούς της Νεροσπηλιάς και τα πλαναρίσματα του ήλιου. Το περπάτημα στις δύο κορυφώσεις του Πήλιουρα μοιάζει ονειρικό. Κρίμα που οι αισθητιστές της περιοχής δεν έχουν τη θέληση να προσεγγίσουν το βουνό αυτό, για να ακονίσουν τα αισθητήρια όργανά τους. Τόσο κοντά μας και τόσο μακρινή είναι η αληθινή μαγεία μιας φύσης ευλογημένης χέρι θεϊκό.

Από το κολώνακι
της κορυφής
διακρίνουμε μέρος
του Παγασπτικού και
ολόκληρο το Πάλιο.
Διακρίνονται επίσης ο
χιονισμένος Όλυμπος
και δεξιά του ο
Κίτσαβος.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Για ν' ανέβει κανείς στον Πήλιουρα, πρέπει να πάρει τον δρόμο για τους Κωφούς, από την πρώτη δεξιά έξοδο του Αλμυρού, αμέσως μετά το Μέγα Ρέμα. Θα διανύσει 30 χιλιόμετρα, ως το μνημείο της Αεροπορίας, κι άλλα 5 περίπου, όλα ασφάλτινα, ως τη διασταύρωση της Κούλιας. Από εκεί θέλει άλλα 7 χιλιόμετρα, για να προσεγγίσει οδικά τη Νεροσπηλιά, και μία ώρα περίπου πεζοπορική ανάβαση ως την κορυφή του Πήλιουρα. Καλό είναι να έχει πάρει προηγουμένως δελτίο καιρού, όχι για πιθανές μεταπτώσεις και μεταβολές των φαινομένων αλλά για την καθαρότητα της ατμόσφαιρας.